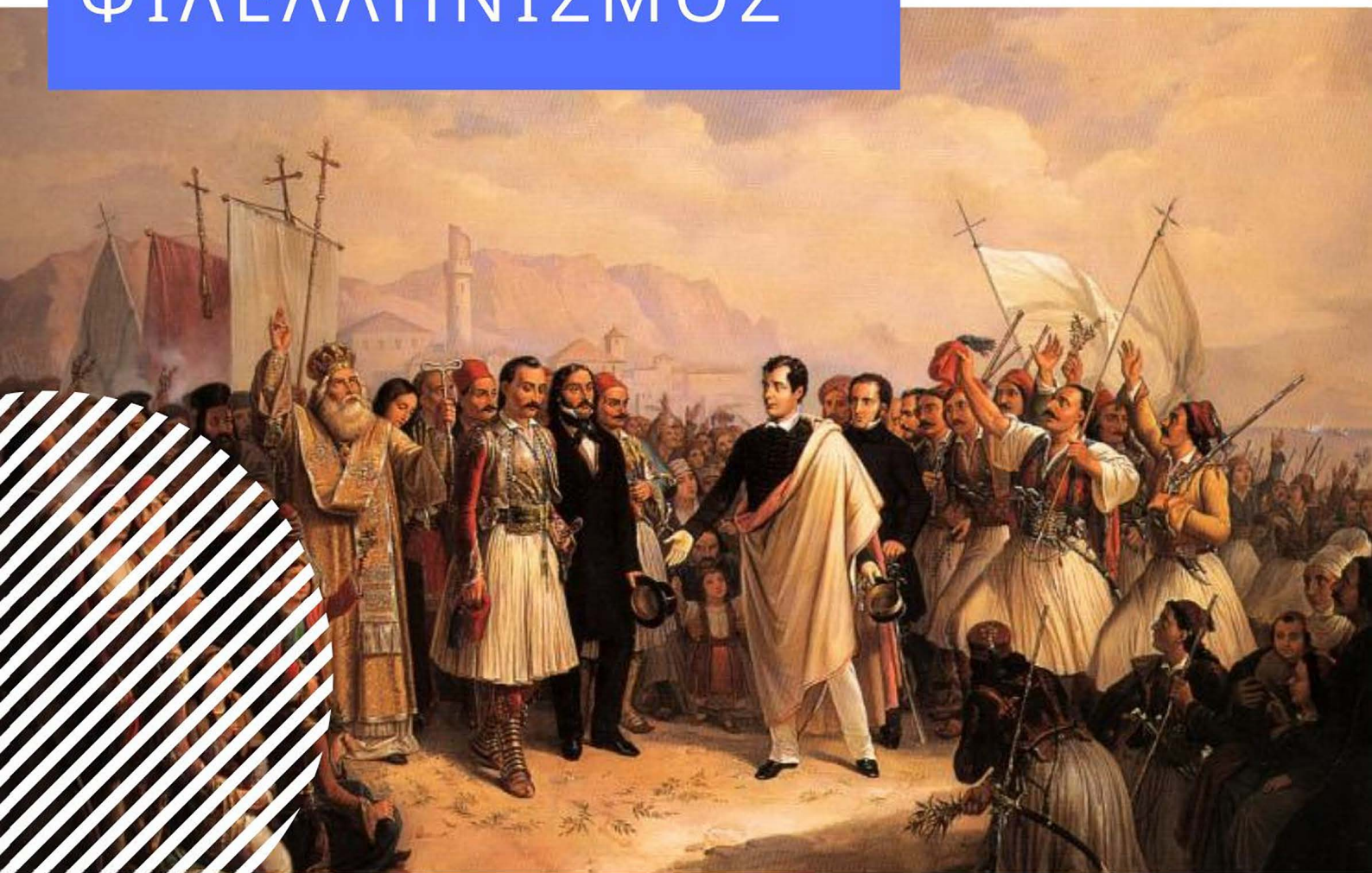

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ &
ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

**ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΛΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ & ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗ

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχοι του εκπαιδευτικού σεναρίου
είναι οι μαθητές:

- ✓ Να μάθουν οι μαθητές για τους Φιέλληνες και τον Φιλελληνισμό.
- ✓ Να γνωρίσουν τον Ντοτόρο Σαμ (Σάμουελ Χάου), τον Λόρδο Βύρων και τον Κάρολο Φαβιέρο.
- ✓ Να δουλέψουν δημιουργικά και να καλλιεργήσουν δεξιότητες παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου.
- ✓ Να αγαπήσουν την Ελλάδα και την ιστορία της.
- ✓ Να ψυχαγωγηθούν.

Φιλέλληνες

Οι Φιλέλληνες ήταν οι άνθρωποι που αγάπησαν την Ελλάδα και τους Έλληνες. Όταν ξέσπασε η Επανάσταση του 1821 πολλοί άνθρωποι θέλησαν να βοηθήσουν. Σε πολλές χώρες της Ευρώπης αλλά και στην Αμερική και σε όλο τον κόσμο έγιναν Επιτροπές και έστειλαν βοήθεια. Πολεμοφόδια, χρήματα, προμήθειες.

Άλλοι βοήθησαν με την πένα τους: Λογοτέχνες και ποιητές εμπνεύστηκαν και έγραψαν για το 1821 και ξεσήκωσαν ακόμα περισσότερο το Φιλελληνικό κίνημα. Ανάμεσά τους ο Λόρδος Βύρων, ο Βίκτωρ Ουγκώ, ο Σατωμπριάν.

Άλλοι με το πινέλο τους. Μεγάλοι ζωγράφοι απεικόνισαν στιγμές της Επανάστασης. Ο Ντελακρουά, ο Πέτερ φον Χες, ο Κρατσαίζεν, ο Λιπαρίνι ήταν κάποιους από τους ζωγράφους αυτούς. Τα έργα τους, εκτέθηκαν σε μεγάλες εκθέσεις, κάποια μάλιστα πουλήθηκαν για να μαζευτούν χρήματα για τον αγώνα. Όλα συγκίνησαν και ξεσήκωσαν τον κόσμο που μάθαινε μέσα από τα έργα για την αυτοθυσία και τον δίκαιο αγώνα των Ελλήνων και τις φρικαλεότητες και τις σφαγές των Τούρκων.

Αλλά και από όλα τα μέρη του κόσμου ήρθαν στην Ελλάδα τα χρόνια της Επανάστασης για να βοηθήσουν με όποιο τρόπο μπορούσαν.

Πολλοί από τους Φιλέλληνες, έλαβαν μέρος σε πολλές μάχες, πολέμησαν πλάι πλάι με τους Έλληνες και θυσίασαν τη ζωή τους.

Φιλέλληνες αξιωματικοί. Πάροχος: Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη.

Ντοτόρος Σαμ (Σάμουελ Χάου)

Δείτε την παρουσίαση «Ντοτόρος Σαμ (Σάμουελ Χάου)»: <https://bit.ly/3yHPI35>

Ντοτόρος Σαμ
(Σάμουελ Χάου)

Γεννήθηκα στη Βοστώνη μια κρύα μέρα του Νοέμβρη του 1801. Μεγάλωσα και μορφώθηκα σε ένα σπίτι που δεν μου έλειπε τίποτε. Θυμάμαι τη μητέρα μου πόσο όμορφη ήταν. Όλοι τη θαύμαζαν. Ο πατέρας μου, πλούσιος πλοιοκτήτης, μου έδωσε την ευκαιρία να μορφωθώ στα καλύτερα σχολεία.

Ήθελα πάντα να βοηθώ τους ανθρώπους και γι' αυτό διάλεξα την Ιατρική. Γράφτηκα στο Χάρβαρντ από όπου πήρα και το πτυχίο μου. Την εποχή αυτή στην Αμερική αγωνίζομαι ενάντια στη δουλεία και στην καταπίεση των μαύρων.

Το ενδιαφέρον μου, όμως, τραβάει μια Επανάσταση που ξεσπά στην άλλη άκρη της γης. Οι Έλληνες, χριστιανοί ορθόδοξοι, επαναστατούν ενάντια στους αλλόθρησκους Τούρκους. Πολεμάνε τόσο γενναία που μόνο συγκίνηση μπορεί να νιώσει κάποιος.

-Θέλω τόσο πολύ να βοηθήσω κι εγώ.

Μια μέρα παίρνω το καράβι και φθάνω στην Ελλάδα. Είμαι γεμάτος αγωνία, ανυπομονησία και προσμονή. Επιτέλους θα γνωρίσω τη χώρα των ηρώων.

Θα γίνω ένας από αυτούς!

Σύντομα μπαίνω στον αγώνα. Οι ανάγκες πολλές. Άλλοτε στα χειρουργεία και άλλοτε στην πρώτη γραμμή. Μια το νυστέρι και μια το τουφέκι στα χέρια μου. Είμαι γεμάτος ενθουσιασμό και δεν με τρομάζει τίποτε μπροστά στον δίκαιο αγώνα.

Το 1827 γυρνώ στην Αμερική με στόχο να συγκεντρώσω χρήματα και όπλα για τον αγώνα. Μαζί μου θα πάρω και ορφανά του πολέμου για να μπορέσουν να μεγαλώσουν με ασφάλεια και να μορφωθούν.

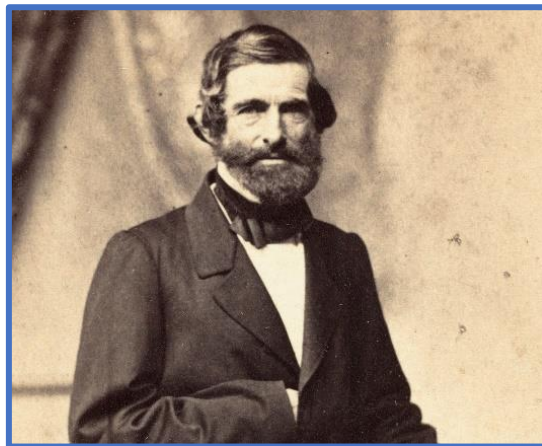
Κατόρθωσα να μαζέψω 60.000 δολάρια. Με αυτά αγοράστηκαν τρόφιμα, ρούχα. Με ένα μέρος από αυτά κτίστηκε και ένα καταφύγιο για τους πρόσφυγες στην Αίγινα και αργότερα ένα ακόμα στον Ισθμό της Κορίνθου.

Επιστρέφοντας στην πατρίδα μου δεν σταμάτησα να αγωνίζομαι για τα ιδανικά μου. Ίδρυσα το πρώτο σχολείο για τυφλούς στην Αμερική, το Ίδρυμα Πέρκινς. Έγινα ο

πρώτος διευθυντής και μετά από μένα διευθυντής έγινε ο γαμπρός μου ο Μιχάλης Αναγνωστόπουλος ή Μάικλ Ανάγνος¹ όπως έγινε γνωστός στην Αμερική.

Τον άξιο αυτό Έλληνα, τον γνώρισα στην Ελλάδα και με εντυπωσίασε έτσι του πρότεινα να έρθει μαζί μου. Ο Ανάγνος δούλεψε πολύ στο ίδρυμα και μαθήτριά του ήταν η Έλεν Κέλερ, την οποία βοήθησε ώστε η μικρή τυφλή και κωφάλαλη Κέλερ να γίνει σπουδαία και πασίγνωστη επιστήμονας.

Στο τέλος της ζωής μου έγραψα τα απομνημονεύματά μου για να θυμούνται πάντα οι κατοπινοί πως αξίζει να θυσιάζεσαι και να προσφέρεις για τα μεγάλα ιδανικά όπως αυτό της Ελευθερίας.

★ Μικρή ιστορία

«Στ' αλήθεια ήταν ξένοι. Από μια χώρα μακρινή, πολύ μακρινή. Εξήντα μερόνυχτα ταξίδευε τότε το καράβι με πανιά μέσα στον ωκεανό, για να σε φέρει από εκεί πέρα. Οι περισσότεροι Έλληνες τη χώρα αυτή τη λέγανε Νέο Κόσμο και μερικοί γραμματισμένοι Αμερική. Απ' αυτή τη χώρα ήρθαν επίτηδες στην Ελλάδα.

Ο ένας λεγόταν Σαμουήλ Γκρίντλεϋ Χάου, κι ο άλλος Τζόναθαν Πέκαμ Μίλλερ². Ο πρώτος, λεπτοκαμωμένες κι αδύνατος, μόλις ζύγωνε τα εικοσιπέντε χρόνια του, ήταν χειρουργός γιατρός. Στους Μύλους³ είχε απομείνει πίσω ακόμα κι άλλος ένας

¹ Ο Μιχαήλ Αναγνωστόπουλος γεννιέται στις 7 Νοεμβρίου 1837 στο ορεινό χωριό Πάπιγκο του ιστορικού Ζαγορίου της Ηπείρου. Φτωχή η κοινότητα και υπό τουρκική μάλιστα κατοχή, ο μικρός Μιχάλης μοιράζει τον χρόνο του μεταξύ του σχολείου και των προβάτων, βοηθώντας από την πρώτη στιγμή τον βοσκό πατέρα του Δημήτρη, τον οποίο θα έχανε ωστόσο σύντομα, μένοντας προστάτης της οικογένειας.

² Αναφέρεται στον Τζόναθαν Πέκαμ Μίλλερ ο οποίος πολέμησε ως εθελοντής σε πολλές μάχες, και σύντομα απέκτησε το παρατσούκλι «ριψοκίνδυνος Αμερικανός». Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Ελλάδα έγραφε τακτικά γράμματα σε αμερικανικές επιτροπές και εφημερίδες της Βοστώνης, κρατώντας ζωντανό το ενδιαφέρον για το ελληνικό ζήτημα, ενώ όταν αποχώρησε από τον ελληνικό στρατό κατείχε το βαθμό του συνταγματάρχη.

³ Αναφέρεται στη μάχη των Μύλων (13 Ιουνίου 1825) κατά την οποία οι Έλληνες απέκρουσαν δύναμη του αιγυπτιακού στρατού του Ιμπραήμ πασά. Ήταν η πρώτη μεγάλη νίκη τους εναντίον του και έσωσε το Ναύπλιο από την απειλή του Ιμπραήμ.

συμπατριώτης τους, ο Γεώργιος Ζέρβης⁴. Τούτος ο πρώτος Αμερικανός φιλέλληνας που έφυγε απ' τη χώρα του και πάτησε τη γη της επαναστατημένης Ελλάδας. Είχε κάνει ένα μικρό σώμα από Έλληνες πολεμιστές που ο ίδιος το διοικούσε και γι' αυτό τον φώναζαν Καπετάν Ζέρβη. Για τούτο δεν ακολούθησε τους συμπατριώτες του τώρα στο' Ανάπλι. Δίκαια λοιπόν οι Έλληνες πολεμιστές που τους συνόδευαν να τους περιποιούνται έτσι. Και στο δρόμο δεν κρύβανε το θαυμασμό τους κι όλο μιλούσανε γι' αυτούς. Οι δυο Αμερικανοί, που δεν είχαν κλείσει ακόμα χρόνο στην Ελλάδα, δεν καταλάβαιναν καλά τη γλώσσα, κι έτσι οι Έλληνες μπορούσαν να λένε λεύτερα ότι θέλανε για τούτους τους Αμερικανούς.

-Σαν παλιοί κλέφτες πολέμησαν κι οι δυο τους χθες μέσα στη μάχη. Δε χόρταινα να τους καμαρώνω, είπε ένας απ' τους πολεμιστές.

Κι άλλος με μιας αποκρίθηκε:

-Καλά ο Μίλλερ, λένε πως είναι στρατιωτικός, και φαίνεται και ψυχωμένος άντρας. Αμ' αυτός ο ντοτόρος Σαμ, τι σου έλεγε; Και κούνησε χαρακτηριστικά τη παλάμη του για να δείξει το θαυμασμό του.

Προσωπογραφία του Γιώργου Σαρηγιάννη, ο οποίος σε ηλικία 6 χρόνων διεσώθη από αμερικανικό πολεμικό πλοίο.

Ντοτόρος Σαμ ήταν ο Χάου. Έτσι τον λέγανε τότε, όλοι οι Έλληνες πολεμιστές. Και ξεκολούθησε ο ίδιος:

-Σαν άρχισε η μάχη με μιας έκρυσε σ' ένα μέρος τα γιατρικά του εργαλεία κι άρπαξε το ντουφέκι. Για μια στιγμή έτυχα στο ίδιο πόστο μ' αυτόν. Το μάτι του δεν λάθευε.

⁴ Αναφέρεται στον Τζορτζ Τζάρβις, γνωστό στους επαναστατημένους Έλληνες ως «καπετάν Γιώργης Ζέρβας, ο Αμερικανός». Πολέμησε μαζί με τον Κολοκοτρώνη στην Τριπολιτσά. Είχε μάθει ελληνικά και φορούσε την παραδοσιακή φουστάνελα των κλεφτών και αρματολών

Έτσι όπως είναι μικροκαμωμένος σαν παιδόπουλο θαρρούσα κι ήταν λιγόψυχος. Μα τούτος παραβγήκε από μας!

-Και σαν τέλειωσε η μάχη, ξαναμίλησε ο πρώτος, ούτε στιγμή δεν κάθισε να ξαποστάσει. Να φάει μια μπουκιά, να πει μια στάλα νερό! 'Αρπαξε τα γιατρικά του σύνεργα κι άρχισε να φτιάχνει τους λαβωμένους μας. Και τι όμορφα τους συγυρίζει...Λένε πως όποιος έπεσε στα χέρια του γλύτωσε. Κανείς δεν έπαθε τίποτα. Τα χέρια του είναι θαυματουργά.

-Ας είναι καλά, κι ο ντοτόρος Σαμ κι ο Μίλλερ, κι ο καπετάν Ζέρβης! Ας είναι καλά οι άνθρωποι! Παρατήσανε τη χώρα τους, τους δικούς τους, όλα τα αγαθά τους, την καλοπέρασή τους, το βιος τους, κι ήρθαν εδώ στην άλλη άκρη, να πολεμήσουν για μας, να κακοπάθουν, να πεινάσουν, να ψειριάσουν, κι ο Θεός να τους φυλάει, να πάθουν και κανένα κακό. Και ποια απολαβή τους; Να ξεσκλαβώσουν λένε την Ελλάδα...Ας έχουν την ευχή μου, κι η Παναγιά να τους έχει καλά, να ξαναγυρίσουν γεροί πίσω στους δικούς τους.

Λάππας, Τ. Φιλέλληνες στο Εικοσιένα, Αθήνα: Ατλαντίς (Από τις Συλλογές του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης)

? Ξέρεις ότι;

- ★ Ο Χάου έσωσε πολλά ορφανά από τις καταστροφές της Χίου, των Ψαρών, του Μεσολογγίου και τα έστειλε στην Αμερική; Άλλα έμειναν στην Αμερική και άλλα γύρισαν στην Ελλάδα. Πολλά από αυτά διέπρεψαν και κατέλαβαν πολλές αξιόλογες θέσεις στις οποίες διακρίθηκαν;

Οπτικοακουστικό υλικό:

Δείτε για τη μάχη των Μύλων <https://youtu.be/ucgMmp1CCno>

Δείτε τη σειρά του SKAITV για τους Φιλέλληνες
<https://www.skaitv.gr/episode/seires/1821-oi-iroes/2021-11-05-21>

Δείτε τη σειρά της ΕΡΤ1 για τον Αμερικάνικο Φιλελληνισμό, τον Χάου και τα ορφανά της Επανάστασης του 21 <https://www.ertflix.gr/series/ser.149944-ta-orphana-tou-1821-istories-amerikanikou-philhellenismou>

- Δείτε στη σειρά της ΕΡΤ1 την ιστορία της Γαρυφαλλιάς, της Ελληνοπούλας από τα Ψαρά που πήγε Αμερική <https://www.ertflix.gr/series/ser.149944-ta-orphana-tou-1821-istories-amerikanikou-philellenismou>
- Δείτε στη σειρά της ΕΡΤ1 Στη γη της επαγγελίας <https://www.ertflix.gr/series/ser.149944-ta-orphana-tou-1821-istories-amerikanikou-philellenismou>
- Δείτε στη σειρά της ΕΡΤ1 Στην κορυφή του Αμερικάνικου ναυτικού <https://www.ertflix.gr/series/ser.149944-ta-orphana-tou-1821-istories-amerikanikou-philellenismou>
- Δείτε στη σειρά της ΕΡΤ1 Τα ορφανά του 1821: Ιστορίες Αμερικάνικου Φιλελληνισμού <https://www.ertflix.gr/series/ser.149944-ta-orphana-tou-1821-istories-amerikanikou-philellenismou>
- Δείτε στη σειρά της ΕΡΤ1 Ανάμεσα σε δύο έθνη <https://www.ertflix.gr/series/ser.149944-ta-orphana-tou-1821-istories-amerikanikou-philellenismou>
- Δείτε στη σειρά της ΕΡΤ1 Κληρονομιά και μνήμη <https://www.ertflix.gr/series/ser.149944-ta-orphana-tou-1821-istories-amerikanikou-philellenismou>

Ω παλληκάρια αλλόγλωσσα κι' αλλόφυλα και ξένα,
Αλλά σαν απ' των σπλάχνων μας τα σπλάχνα φυτρωμένα!
Απ' τα νερά της Μεσογείου στα κύματα του Αδρία
Κι' από του Πίνδου τα έλατα στων Άλπεων τα χιόνια
Πέρα ως τη χώρα της κιτριάς κι' ως στη χρυσή Ιταλία
, Και στου παγοστεφάνωτου Βοριά τα μεγαλεία,
Τα ονόματά σας ο τρανός ο αντίλαλος ας φέρει,
Ω ξένοι, απ' της Ελλάδος σας ολόφεγγο τ' αστέρι.
Δόξα σε Σας γενναίων κορμιά και πνεύματα μαρτύρων
Έξω από τόπους και καιρούς στα Ηλύσια της Θυσίας
Και στις Ιδέας τον ουρανό και στις Αθανασίας,
Ο Σαντα-Ρόζας χαιρετάει τη δόξα σας κι' ο Βύρων!

Κωστής Παλαμάς Απόσπασμα από το Χαιρετισμό των Νεκρών Φιλελλήνων

🎵 Ακούστε τον Χαιρετισμό από τον Παντελή Θαλασσινό <https://youtu.be/aFUk5iybxul>

📖 **Στους φιλέλληνες**

Στεφανώσετε με δάφνης δακρυπότιστα κλωνάρια
Και τα ξένα παλικάρια,
Που πολέμησαν με πόθο, σάβανό των να γενεί
Της ιδέας της γαλάζιας το γαλάζιο το πανί.
Κλάψετε με λίγο πόνο και για τούτα τα καημένα.
Πόσα στήθη στη θανή τους δεν θα βόγγησαν βαριά.
Μες στις γης αυτής το χώμα δεν επάτησαν σαν ξένα,
Και τ' αδέλφωσε μαζί μας των λαών η λευτεριά.
Της πατρίδας των το χώμα θα το βρούνε κι εδώ πέρα
Τόπου γίνηκε μονάχα κι όχι μάνας αλλαγή.
Κι ο μεγάλος Αθηναίος έτσι φώναξε μια μέρα:
Των αντρών των υπερόχων είναι τάφος κάθε γη»
Γεώργιος Σουρής

🎵 Ακούστε τη ζωή του Ντοτόρου Σαμ (αφήγηση από το βιβλίο του Τάκη Λάππα, Φιλέλληνες στο Εικοσιένα) <https://youtu.be/culngtMHNPO>

 Δείτε τη ζωή του Σάμουελ Χάου (αγγλικά) <https://youtu.be/Q95Nq9w3EJ4>

 Δείτε τη ζωή του Σάμουελ Χάου <https://youtu.be/syA7awJ4Q3w>

 Δείτε τη ζωή του Σάμουελ Χάου <https://youtu.be/BATD-x200Ew>

Φύλλα εργασίας:

 Γράφω μία επιστολή: <https://bit.ly/3F7GikL>

 Τι σκέφτεται ο Σάμουελ Χάου; <https://bit.ly/3yzi5PB>

 Η επιγραφή του μνημείου: <https://bit.ly/3FcOnyk>

Λόρδος Βύρων

 Δείτε την παρουσίαση: «Λόρδος Βύρων»: <https://bit.ly/3ecah8v>

Λόρδος Βύρων

Γεννήθηκα στην Αγγλία, στο Λονδίνο το 1788. Ο πατέρας μου ήταν πλοίαρχος στο Βασιλικό Ναυτικό αλλά σχεδόν τον γνώρισα γιατί πριν γεννηθώ έφυγε στη Γαλλία γιατί τον κυνηγούσαν για χρέη που είχε. Η μητέρα μου, η Κάθριν, ανήκε στην αριστοκρατία.

Σε ηλικία 10 ετών κληρονόμησα τον τίτλο του Λόρδου. Εμένα όμως δεν με συγκινούσαν οι τίτλοι αλλά η ποίηση. Άρχισα να γράφω ποιήματα από το σχολείο και σιγά σιγά άρχισα να γίνομαι γνωστός μέσα από το έργο μου. Ούτε εγώ δεν το πίστευα ότι θα γνώριζαν τέτοια επιτυχία!

Τα ταξίδια με συγκινούσαν και όπως άλλοι νέοι της εποχής μου και του κύκλου μου αποφάσισα να ξεκινήσω ένα μεγάλο ταξίδι στην Ευρώπη. Δεν μπορούσα να μην επισκεφθώ την Ελλάδα. Το 1809 φθάνω και επισκέπτομαι διάφορα μέρη. Και βέβαια στην Αθήνα.

Έμεινα κάπου στου Ψυρρή μια φτωχική τότε συνοικία της Αθήνας, στην οποία είχε σπίτι ο Πρόξενος της Αγγλίας. Με φιλοξένησε η κ. Μακρή, η οποία είχε τρεις πανέμορφες κόρες. Για τη μια μάλιστα, την Τερέζα, έγραψα ένα ποίημα, με τίτλο «Κόρη των Αθηνών».

Τερέζα, η ωραία κόρη των Αθηνών

Αφού περιπλανήθηκα λίγο ακόμα στην Ευρώπη και στην Ανατολή επέστρεψα στην Αγγλία και αφοσιώθηκα στην ποίηση και τα έργα μου είχαν έμπνευση από τα μέρη

που είχα επισκεφθεί: Ανάμεσα στα έργα μου «Ο Γκιαούρης», «Ο Κουρσάρος», η «Πολιορκία της Κορίνθου».

Ο αγώνας που ξεσπά στην Ελλάδα δεν μπορεί να με αφήσει ανεπηρέαστο. Θέλω να βοηθήσω με όποιο τρόπο μπορώ. Σκέφτομαι ότι Θα πολεμήσω, έστω και με λέξεις (και, αν η τύχη το θελήσει, και με πράξεις)...

Ναι μπορώ με λέξεις! Τα ποιήματά μου και τα λόγια μου ξεσηκώνουν τον κόσμο υπέρ της Ελλάδας. Αλλά για μένα αυτό δεν είναι αρκετό. Πρέπει να πάω στην αγαπημένη μου Ελλάδα και να βοηθήσω και με πράξεις.

Προετοιμάζω το ταξίδι μου στην Ελλάδα και επιτέλους τον Αύγουστο του 1821 φθάνω στο Μεσολόγγι. Πόσο συγκινητική η υποδοχή. Με υποδέχονται ως σωτήρα. Πόσο συγκινούμαι!

Όμως οι συνθήκες είναι φριχτές. Το κρύο και η υγρασία με εξασθενούν. Υποφέρω ήδη από παλιά ελονοσία. Δεν σταματώ όμως τη βοήθεια προς τον αγώνα. Ετοιμάζω ένα σώμα από 500 παλικάρια, Σουλιώτες για να βοηθήσουμε τον αγώνα. Θα αντέξω, θα προλάβω;

.....
Τελικά πεθαίνει στις 19 Απριλίου του 1824.

Η καρδιά του ενταφιάστηκε στην ιερή πόλη του Μεσολογγίου και σε ένδειξη πένθους ρίχτηκαν 37 κανονιοβολισμοί, όσα και τα χρόνια του Μπάυρον.

Ο θάνατός του γεμίζει θλίψη τους Έλληνες αλλά και όλο τον κόσμο!

Πιθανότατα όμως ο θάνατός του να βοήθησε τον Αγώνα ακόμη περισσότερο απ' ό,τι όλες οι άλλες του προσπάθειες μαζί. Το παγκοσμίως διάσημο όνομά του έστρεψε και πάλι το βλέμμα όλου του κόσμου προς το Μεσολόγγι, όπου ένα άλλο μεγαλειώδες δράμα θα παιζόταν σε λίγο.

? Ξέρεις ότι;

- ★ Τη δεύτερη φορά που ήρθε στην Αθήνα έμεινε στο Μνημείο του Λυσικράτη που τότε λειτουργούσε ως Μοναστήρι Καπουτσίνων;

- ★ Ο Λόρδος Βύρων ήταν από τους πρώτους που κατηγόρησε τον Έλγιν για την αρπαγή των μαρμάρων του Παρθενώνα; Έγραψε μάλιστα και ένα ποίημα με τίτλο «Η κατάρα της Αθηνάς»;

Τα Ελγίνεια Μάρμαρα στο Βρετανικό μουσείο

- ★ Μετά το θάνατο του Λόρδου Βύρωνα ο Χάου κράτησε ως κειμήλιο της φιλίας το αγγλικό κράνος - περικεφαλαία του Βύρωνα, το οποίο αργότερα, το 1925, το έφερε στην Ελλάδα η μικρότερη κόρη από τα 6 παιδιά του Σαμουήλ Χάου, η Μοντ Χάου και το δώρισε στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο της Αθήνας;

★ Μικρή ιστορία

Πριν δεκαπέντε μέρες, την παραμονή των Θεοφανίων του 1824 ήταν που ο Βύρωνας ξεμπαρκάρισε και πάτησε το Μεσολόγγι. Ψυχή δεν έμεινε στο σπίτι. Όλη η πολιτεία ξεσηκώθηκε για να καλοδεχτεί τον Εγγλέζο φιλέλληνα, τον μεγάλο ποιητή.

Βρόντηξαν για χάρη του όλα τα κανόνια απ' τους προμαχώνες κι οι πολεμιστές τιμητικά άδειασαν τα ντουφέκια τους στον αέρα. Τον υποδέχτηκαν οι επίσημοι: ο δεσπότης Πορφύριος, ο Μαυροκορδάτος, ο έπαρχος Μεταξάς, οι προεστοί του Μεσολογγίου, οι καπεταναίοι του τόπου με τους αρχηγούς του Ραζικότσικα και Μακρή, κι όλοι οι πολεμιστές. Είχε πήξει ο τόπος που θα περνούσε, απ' τα

γυναικόπαιδα. Κι όλοι δέχτηκαν με χαιρετιστήρια ξεφωνητά, τον όμορφο εκείνο Εγγλέζο, που πάτησε του Μεσολογγιού το χώμα ντυμένος με κατακόκκινη φορεσιά και ολόασπρο πουκάμισο ανοιχτό στον λαιμό. Στις πλάτες του είχε ριγμένη με χάρη μια μαύρη μεταξωτή μακριά μπέρτα. Πρωτόφαντο όσο και περίεργο για τότε το ντύσιμό του.

Καβάλα σε άσπρο αράπικο άλογο, στολισμένο με πολύχρωμη σέλλα και με χρυσά χάμουρα, διάβηκε μέσα τους δρόμους του Μεσολογγιού, ως να φτάσει στο σπίτι που του είχαν ετοιμάσει, στου Καψάλη. Μ' ευχές τον δέχτηκαν οι γριες κι οι νιες ρίχνανε στο πέρασμά του λουλούδια. Και κείνος απ' όπου κι αν πέρασε πρόσχαρα αντιχαιρετούσε.

Και ποιος θα τον ξεχάσει, όποιος τον αντίκρυσε την άλλη μέρα, ανήμερα των Φώτων.

Ντυμένος μ' ελληνική φορεσιά κάτασπρη φουσανέλα και κεντημένο μεϊντανογέλεκο. Στο ίδιο άτι του καβάλα διάβηκε το Μεσολόγγι για να ξεπεζέψει στην πλατεία των μνημάτων, στο σημερινό Ηρώο. Πήγε και στάθηκε στο μνήμα του Μάρκου Μπότσαρη. Μ' όλο από μικρός κούτσαινε, βάδιζε όμως γρήγορα, για να μη του φαίνεται-με πόση χάρη, περπατούσε ντυμένος την ελληνική φορεσιά.

Έβγαλε το σπαθί του, το ακούμπησε πάνω στον τάφο του Μπότσαρη, και σηκώνοντας το δεξί χέρι έδωσε τον όρκο να αγωνιστεί για τη λευτεριά της Ελλάδας. Όρκο που πιστά τον κράτησε. Αλησμόνητο έμεινε στη θύμηση των Μεσολογγιτών.

Λάμπας, Τ. Φιλέλληνες στο Εικοσιένα, Αθήνα: Ατλαντίς (Από τις Συλλογές του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης)

Οπτικοακουστικό υλικό:

Ο Διονύσιος Σολωμός, ο εθνικός ποιητής μας γράφει για τον θάνατό του Λόρδου Βύρωνα:

Λευτεριά, για λίγο πάψε να χτυπά με το σπαθί
Τώρα σίμωσε και κλάψε εις του Μπαίρον το κορμί.
Και κατόπι ας ακλουθούνε όσοι επράξανε λαμπρά.
αποπάνου του ας χτυπούνε μόνο στήθια ηρωικά.
Αναθράφηκε ο γενναίος στων αρμάτων την κλαγγή.
Τούτον έμπνευσε, όντας νέος, μία θεά μελωδική.

Διονύσιος Σολωμός: "Εις τον θάνατον του Λόρδου Μπάϋρον"

🎵 Ο Τζοακίνο Ροσίνι συνθέτει την καντάτα του: "Ο θρήνος των μουσών στο θάνατο του Λόρδου Βύρωνα". Μπορείτε να την ακούσετε <https://youtu.be/FZDcY-hNIWY>

Πίνακας: "Ο λόρδος Βύρων στο νεκροκρέβατό του", Joseph-Denis Odevaere

- 🎬 Δείτε: Λόρδος Βύρων <https://youtu.be/oFevsyeVM9g>
- 🎬 Μνήμη Λόρδου Βύρωνα, Υπουργείο Πολιτισμού <https://youtu.be/CHYCCfZkhAg>
- 🎵 Μουσικό Σχολείο Πρέβεζας <https://youtu.be/4WOUSkAgAfQ>
- 🎬 Μια ιστορία θα σας πω <https://youtu.be/FFARQWTbxAo>
- 🎬 Λόρδος Βύρων <https://youtu.be/q9IOBXUh6T0>
- 🎬 Λόρδος Βύρων <https://youtu.be/D4V0fEcldzk> (αγγλικά)

Φύλλα εργασίας:

- 📄 Γίνε και εσύ ποιητής και γράψε ένα ποίημα για το '21: <https://bit.ly/3GXtSWR>
- 📄 Δημιούργησε το δικό σου κόμικ: <https://bit.ly/30yVim6>
- 📄 Συνέχισε τον πίνακα: <https://bit.ly/3e28UcQ>

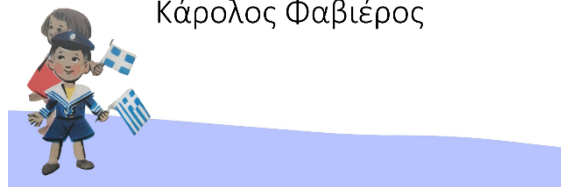
Κάρολος Φαβιέρος

Δείτε την παρουσίαση: «Κάρολος Φαβιέρος»: <https://bit.ly/3qfrfZF>

Κάρολος Φαβιέρος

Με λένε Κάρολο. Κάρολο Φαβιέρο και γεννήθηκα στη Γαλλία το 1782.

Σπούδασα στο Πολυτεχνείο του Παρισιού αλλά έκανα στρατιωτική καριέρα. Οι πρώτες πολεμικές επιχειρήσεις που συμμετείχα, το βάπτισμα του πυρός, ήταν στους Ναπολεόντειους Πολέμους.

Μάλλον ήμουν καλός και έτσι ανέβηκα γρήγορα στους βαθμούς και έφθασα σε ηλικία μόλις 30 ετών να είμαι συνταγματάρχης και να τιμηθώ με ένα ξεχωριστό παράσημο αυτό του Ταξιάρχη της Λεγεώνας της Τιμής.

Ήταν το 1823 όταν ήρθα στην Ελλάδα για πρώτη φορά αφού πρώτα είχα πολεμήσει στην Ισπανία. Πρώτος σταθμός μου το Ναβαρίνο και το σχέδιο ήταν να βοηθήσω τους Έλληνες στη στρατιωτική εκπαίδευση αλλά και στο να μάθουν τεχνικές γεωργίας και βιομηχανίας.

Μετά από δύο χρόνια ξαναέρχομαι στην Ελλάδα και μου αναθέτουν στο Ναύπλιο τη διοίκηση του στρατού. Μεγάλη τιμή αλλά και μεγάλη ευθύνη.

Έλαβα μέρος σε πολλές μάχες. Άλλες φορές έχανα και άλλες κέρδιζα. Πάντοτε όμως είχα στο μυαλό μου και στην καρδιά μου την Ελλάδα. Πολέμησα μαζί με τον Γεώργιο Καραϊσκάκη, αυτόν τον μεγάλο ήρωα.

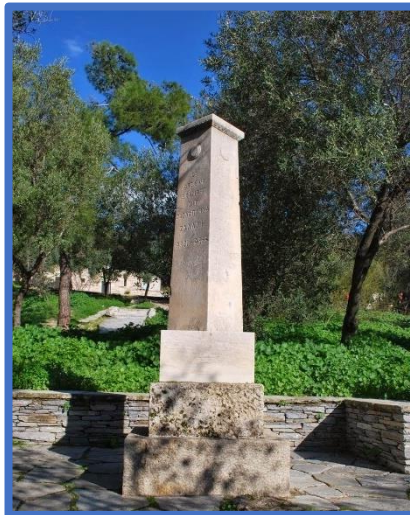
Η Ελλάδα αναγνώρισε το έργο μου. Τι περηφάνια και συγκίνηση όταν με ανακήρυξαν επίτιμο Έλληνα πολίτη ενώ ο Βασιλιάς Όθων με τίμησε με ένα ακόμα παράσημο στην καριέρα μου, τον Μεγαλόσταυρο του Τάγματος του Σωτήρος.

Ο Φαβιέρος πέθανε το 1855 και στην Ελλάδα κηρύχτηκε τριήμερο πένθος ενώ η Ακρόπολη φωταγωγήθηκε πένθιμα.

? Ξέρεις ότι;

- ★ Ο Φαβιέρος φορούσε φουστανέλα και μαντήλι τυλιγμένο στο κεφάλι, όπως και οι Νικηταράς και Μακρυγιάννης;
- ★ Ο Φαβιέρος οργάνωσε τον πρώτο Ελληνικό τακτικό σώμα στρατού και έκτισε την Τακτικούπολη, ένα οχυρό στα Μέθανα;
- ★ Μια από τις πιο γενναίες και σημαντικές του πολεμικές ενέργειες ήταν όταν στις 29/30 Νοεμβρίου 1826 διέσπασε την πολιορκία της Ακρόπολης μεταφέροντας πολεμοφόδια;
- ★ Σε ανάμνηση της μάχης αυτής και της πολιορκίας που ακολούθησε, στο προαύλιο του Ωδείου Ηρώδου του Αττικού, βρίσκεται τοποθετημένη μια στήλη η οποία έχει στην αριστερή της πλευρά χαραγμένα τα λόγια: «ΤΩ, ΦΑΒΙΕΡΩ, ΠΡΟΜΑΧΩ, ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ Η ΕΛΛΑΣ 1826 – 1926»;

★ Μικρή Ιστορία

Μετά από παρακάλια του Μακρυγιάννη να βοηθήσει ο Φαβιέρος την πολιορκία της Ακρόπολης και να φέρει πολεμοφόδια ο Φαβιέρος φθάνει από τα Μέθανα στους Τρεις Πύργους στο Φάληρο....

Είναι ώρα 11 το βράδυ. Ο Φαβιέρος που τον ακολουθούν ο Ιταλός υπασπιστής του Μιχαήλ Ροκαμπίλλα κι ο αρχηγός του επιτελείου του Γάλλος Αλέξανδρος Ζουστέν, πλησιάζει τους παραταγμένους ταχτικούς του.

Στα στόματα όλων ακούγεται μια λέξη:

-Ο Κολονέλος! Ο Κολονέλος!

Στέκει στη μέση, ρίχνει σ' όλους με καλοσύνη τη ματιά του και δυνατά λέει:

-Παιδιά μου! Δεν μπορώ να ζητήσω τίποτ' από εσάς, αλλά δε θ' αφήσω την Αθήνα να πέσει στα εχθρικά χέρια, χωρίς να δοκιμάσω να της δώσω βοήθεια. Θα πάρω ένα απ'

αυτά τα σακούλια με τη μπαρούτι στην πλάτη. Θα κάνω τον σταυρό μου και θα τραβήξω για την Ακρόπολη. Παιδιά μου, όποιος θέλει ας κάνει το ίδιο κι ας με ακολουθήσει...

Δεν τον άφησαν να τελειώσει κι όλοι μαζί σαν ένα στόμα ξεφώνισαν.

-Όλοι μαζί σου.

Ο Γάλλος αρχηγός τους έκανε νόημα να σταματήσουν. Και ξακολούθησε:

-Παιδιά μου, η πατρίδα σήμερα ελπίζει στη σωτηρία της Ακρόπολης των κλεινών Αθηνών από την αντρεία και την τόλμη σας. Παρά να γυρίσουμε πίσω άπραχτοι ας πεθάνουμε για την Αθήνα.

Η απόκρισή τους ήταν μια μυριόστομη φωνή:

-Ζήτω ο Κολονέλος.

Κι όρμησαν όλοι τους, άρπαζαν απ' ένα σακούλι με μπαρούτι και το φορτώνονταν στον ώμο τους.

Ζύγωσε κι ο ίδιος ο Φαβιέρος, πήρε κι αυτός ένα σακούλι και το φορτώθηκε, όπως κι οι άλλοι. Οι δυο οδηγοί τους φορτώθηκαν τα φάρμακα κι οι φιλέλληνες τα σακούλια με τις στουρναρόπετρες.

Ο Φαβιέρος έδωσε το σύνθημα για την αναχώρηση ξεφωνίζοντας μ' ενθουσιασμό:

-Παιδιά μου, ας μη χάνουμε καιρό, αλλ' ας πάμε εκεί που μας κράζει η ανάγκη της πατρίδας. Κοιτάξτε εκεί στο βάθος, η Ακρόπολη μας περιμένει. Εμπρός, μαρς.

Ο ίδιος ξεκίνησε απ' τους πρώτους, ακολουθώντας τους δυο οδηγούς.

Κι αθόρυβα και σιωπηλοί προχωρούν όλοι μέσα στη νύχτα κατά την Αθήνα.

Η ηρωϊκή τους αυτή πορεία, ύστερα από πολλά χρόνια θα εμπνεύσει τον Γ. Δροσίνη να γράψει το ποίημά του αυτό:

«προς το κάστρο ποια συνοδεία ανεβαίνει
με το κρύο σεληνόφωτο σκοτάδι;
νεκροί της μάχης βρικολακισμένοι
γυρνούν στη μάχη πάλι απ' τον Άδη;
Νεκροί αν δεν είστε, πώς δεν ανασαίνει κανένας;
Πού πηγαίνετε όλοι ομάδι;
Και πώς περνάτε σαν αεροπλασμένοι
χωρίς να αφήνετε στη γη σημάδι;
Ζωντανοί είσθε και το χάρο αψηφάτε!
Σκυφτοί-σκυφτοί μ' ένα φορτίο στον ώμο
της δόξας ανεβαίνοντας το δρόμο
Τ' του κλεισμένου Κάστρου βοήθεια πάτε...
Βοήθεια, κρίμα που δεν θα το σώσει.
Σας γνωρίζω του Φαβιέρου εξακόσιοι»

Οπτικοακουστικό υλικό:

- Το κάστρο Τακτικούπολη <https://youtu.be/qvZS4YvZB8Q>
- Κάρολος Φαβιέρος (1) <https://youtu.be/ihS05iN3xuc>
- Κάρολος Φαβιέρος (2) https://youtu.be/mGUcVsM53_M
- Κάρολος Φαβιέρος (3) <https://youtu.be/ww0N1bxqMJE>

Φύλλα εργασίας:

- Τι σκέφτεται ο Κάρολος Φαβιέρος; <https://bit.ly/3yAkOnG>
- Συμπλήρωσε τα γράμματα: <https://bit.ly/3p6t0sw>
- Ημερολόγιο: <https://bit.ly/30yXHx8>

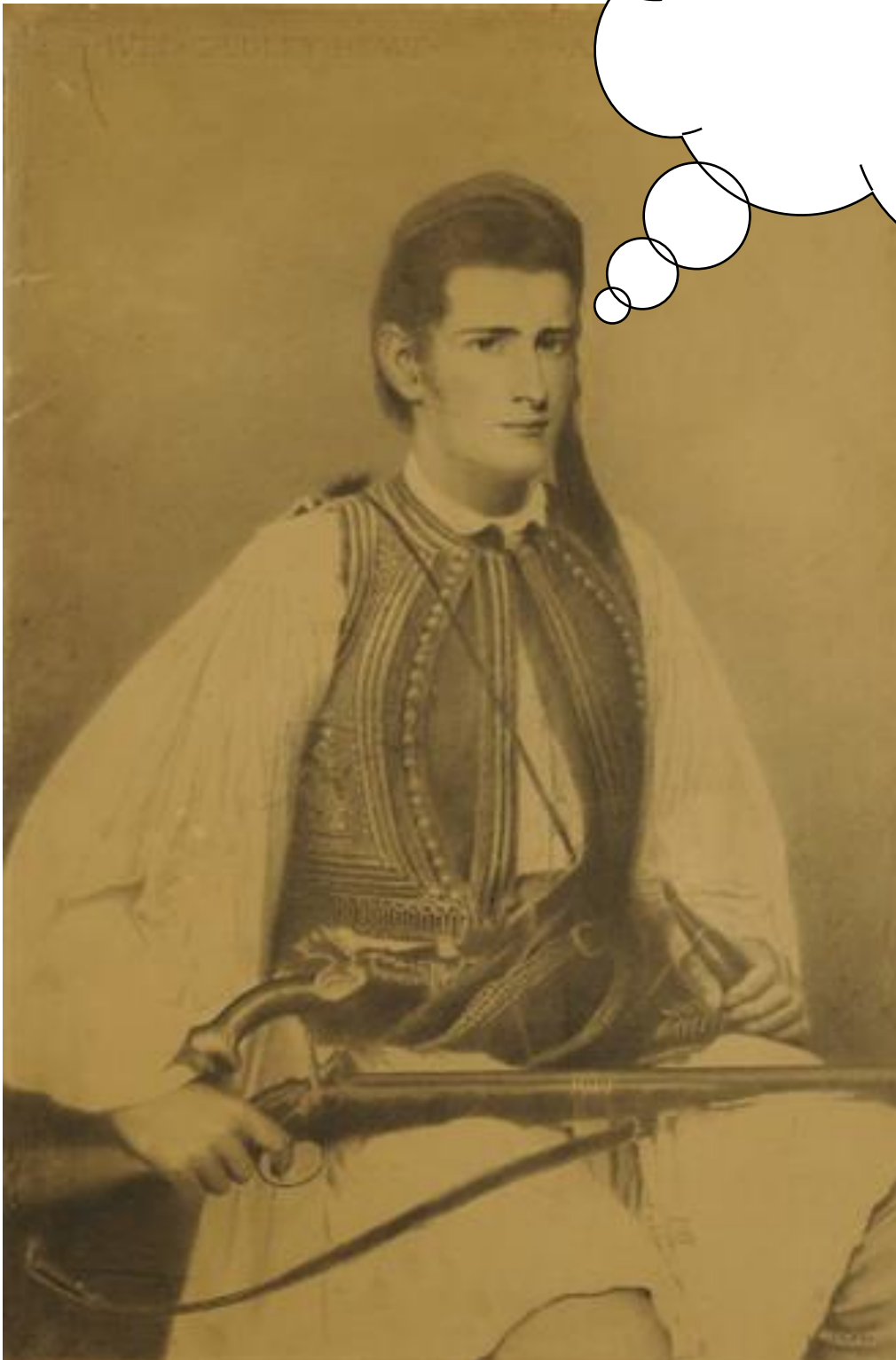
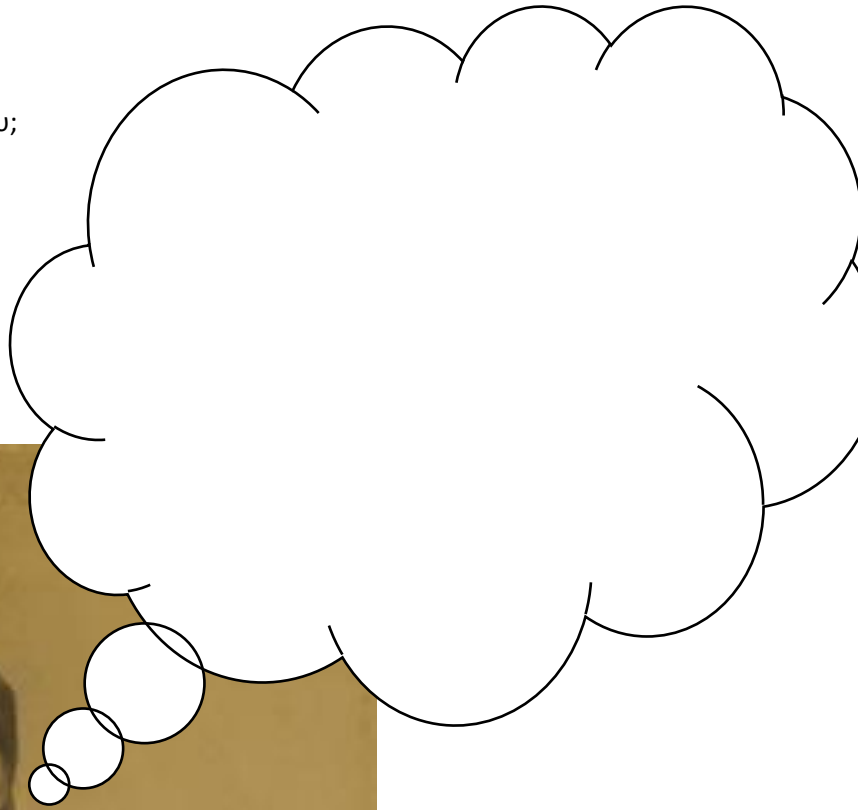

- Παίξε ένα ψηφιακό παιχνίδι: <https://learningapps.org/watch?v=pfep2dyn21>
- Παίξτε ένα ψηφιακό παιχνίδι: <https://learningapps.org/watch?v=poq2w6tcc21>

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Τι μπορεί να σκέφτεται ο Σάμουελ Χάου;

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Φαντάσου ότι είσαι ο γλύπτης του μνημείου του Σάμιουελ Γκρίντλεϊ Χάου στο λιμάνι της Αίγινας.
Τι θα έγραφες στην επιγραφή;

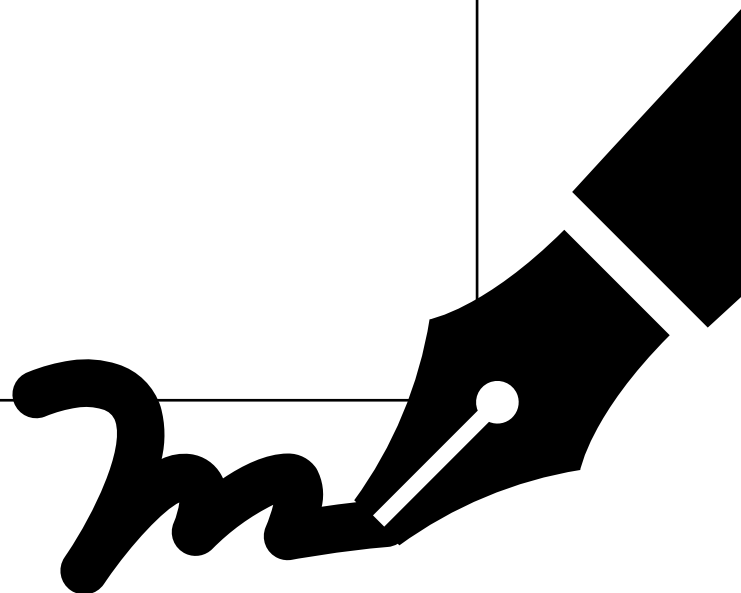

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Γίνε και εσύ ποιητής και γράψε ένα ποίημα για το 21'.

Μπορείς να χρησιμοποιήσεις κάποιες από τις παρακάτω λέξεις για βοήθεια:

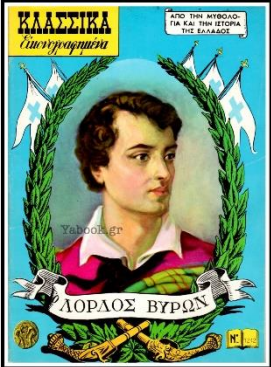
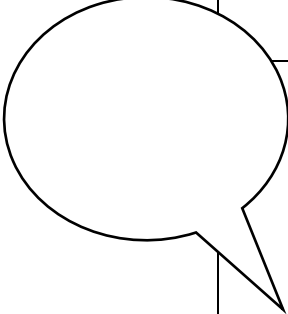
Επανάσταση, ήρωας, θάρρος, τόλμη, ελευθερία, Ελλάδα

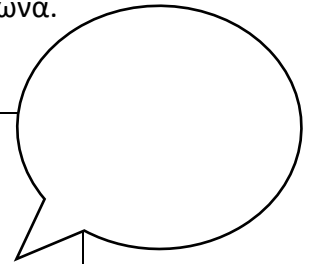

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Δημιούργησε το δικό σου κόμικ για τη ζωή και τις περιπέτειες του Λόρδου Βύρωνα.

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Φαντάσου ότι είσαι ζωγράφος και συνεχίζεις τον πίνακα όπως τον φαντάζεσαι. Τι ή ποιον θα ήθελες να προσθέσεις δίπλα από τον Λόρδο Βύρωνα; Πώς θα έκανες το φόντο;

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Τι μπορεί να σκέφτεται ο Κάρολος Φαβιέρος για την Ελλάδα;

Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν από τις λέξεις στην ιστορία:

Με λένε Κ_____ Φ_____ ο και γεννήθηκα στη Γ_____ α το 1782.

Σπούδασα στο Πολυτεχνείο του Παρισιού αλλά έκανα στρατιωτική καριέρα. Οι πρώτες πολεμικές επιχειρήσεις που συμμετείχα, το βάπτισμα του πυρός, ήταν στους Ναπολεόντειους Πολέμους.

Μάλλον ήμουν καλός και έτσι ανέβηκα γρήγορα στους βαθμούς και έφθασα σε ηλικία μόλις 30 ετών να είμαι συνταγματάρχης και να τιμηθώ με ένα ξεχωριστό π_____ ο αυτό του Ταξιάρχη της Λεγεώνας της Τ_____ ς.

Ήταν το 1823 όταν ήρθα στην Ε_____ α για πρώτη φορά αφού πρώτα είχα πολεμήσει στην Ισπανία. Πρώτος σταθμός μου το Ναβαρίνο και το σχέδιο ήταν να βοηθήσω τους Έλληνες στη στρατιωτική εκπαίδευση αλλά και στο να μάθουν τεχνικές γεωργίας και βιομηχανίας.

Μετά από δύο χρόνια ξανά έρχομαι στην Ελλάδα και μου αναθέτουν στο Ναύπλιο τη διοίκηση του στρατού. Μεγάλη τιμή αλλά και μεγάλη ευθύνη.

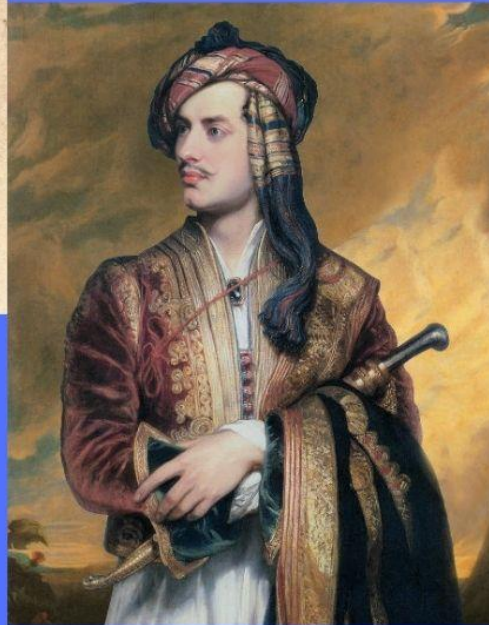
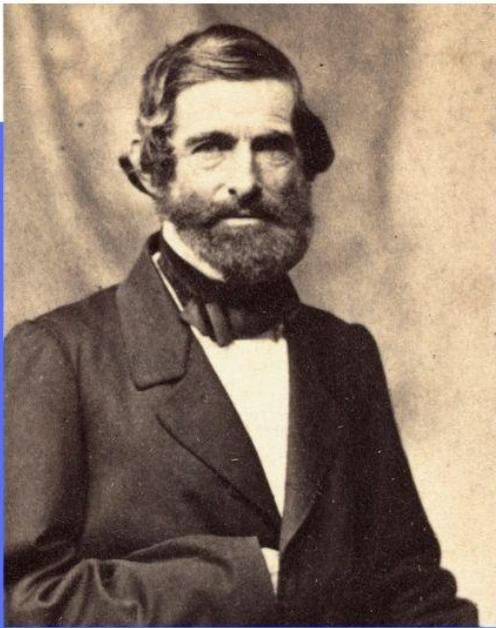
Έλαβα μέρος σε πολλές μ_____ ς. Άλλες φορές έχανα και άλλες κ_____ α. Πάντοτε όμως είχα στο μυαλό μου και στην καρδιά μου την Ε_____ α.

Πολέμησα μαζί με τον Γεώργιο Κ_____ ισκ_____, αυτόν τον μεγάλο ήρωα.

Η Ελλάδα αναγνώρισε το έργο μου. Τι περηφάνια και συγκίνηση όταν με ανακήρυξαν επίτιμο Έλληνα πολίτη ενώ ο Βασιλιάς Όθων με τίμησε με ένα ακόμα παράσημο στην καριέρα μου, τον Μεγαλόσταυρο του Τάγματος του Σωτήρος.

Ο Φαβιέρος πέθανε το 1855 και στην Ελλάδα κηρύχτηκε τριήμερο π____ θ____ ς ενώ η Ακρόπολη φωταγωγήθηκε πένθιμα.

© Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης του ΕΚΕΔΙΣΥ

Έτος έκδοσης: 2021

ISBN: 978-618-5458-38-6